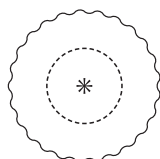

EL DIA DE L'ESCÓRPORA

MIQUEL BONET

La Segona **Perifèria**

MARE DE DÉU DE LA CLOSCA

Tant se val en quin lloc del món siguis: la música de festa major esvaint-se darrere teu mentre te'n vas a dormir la mona sempre reconforta. En poblacions costaneres, a més a més, sempre hi ha l'opció assenyada de fer marrada i encaminar-se cap a la platja. De lluny, el xiulet dels coets extraviats se sincronitza amb el zum-zum del cap botit i fan gairebé agradable que deixis caure el pes mort del cos esgotat a la sorra. Quatre onades mandroses llepant-te els peus i un parell de bufades marines a les temples fan la resta; el món torna a agafar aquella forma de ceba escalivada i queda llest per tornar a ser pelat. Tot seguit és probable notar certa pruïja a la carn d'olla, de les que agraeixen haver agafat la mona en companyia i haver deixat caure dos cosos a la sorra en comptes d'un, però que, en cas contrari, inviten a l'exploració solipsista de la duresa de la matèria amb què estan fets els somnis.

La ceba comença a desprendre l'olor fumada de la brasa que torra les ànimes, que es confon amb les bafarades endutes per la brisa del porro que una colla d'adolescents fan rular enllà, lluny i fent veure que s'amaguen, a la punta de l'espigó. Es recomponen el sistema d'arxius i el fil dels esdeveniments: migdiada suosa, lleganyes esbandides a cop de xampú, camisa de fil, cervesa de nevera, tanda a l'ascensor, cel rogenic de l'horabaixa, cervesa de taula de plàstic, xafogor condensada als palmells i als plecs de l'entrecreix, cervesa artesana de bar

amb ínfules, musclos mal afaitats que a començaments d'estiu fan pensar en l'històric de diarrees, vi blanc —en altres temps afruitat i avui floral, amb tocs làctics—, patates braves, vi blanc —segona o tercera ampolla—, popets amb ceba, cafè amb gel. Xupito de whisky dolent, de malta si vas al xirint guto que et coneixen, passeig indolent esquivant somriures sol·lícits amb ganes de repetir la conversa habitual de cada any per aquestes dates, gintònic, «enguany fa més calor», gintònic, «sembla que hi ha menys russos i que tornen els francesos», glop de cubata abandonat, «les platges estan plenes, però no es gasten un duro». Qualsevol beguda de franc contingut alcohòlic, una tronada baixant d'entre la frau de les muntanyes, mig pollastre, algun record escadusser d'infància i cançons d'altres èpoques cremant a la gola resseca pel tabac.

Sempre hi ha un tractor allisant els excessos diürns dels banystes que t'escampa la sonsònia i fa que et posis dret, potser ara ja sense tentinejar. És el moment de fer l'heroic pas endavant, cap a l'aigua. Amb prudència, deixant-se lliscar per la superfície sense arribar a estendre els músculs del tot. Tres braçades curtes i una de llarga, girar-se i contemplar astorat la modèstia espaterrant de l'*skyline* del poble, contorns estampats al fons de pantalla, que malgrat la seva presència permanent al fons del còrtex s'obliden. En altres temps, surant indolent en l'aigua negra, creies que tot ho dominaves i que la ingravidesa era una talaia; temps en què la marea arrossegava bosses de plàstic, algues podrides i condons mal lligats cap a la riba, i el reflux t'estirava cap endins, cap enfora. Ara tot és net, desert i encerat, d'una polidesa insana. Surant indolent en la mateixa aigua negra, només detectes dues presències fenomenals en el buit on estàs en suspens: un neguit pesant que neda arremolinat sota els peus, insòlit, i, encara més desassossegant, el propi cos, que a

cada onada s'acosta més a la platja, endut com una marededeu naufragada i restituïda pel mar.

En tornar a tocar a terra, les cames balbes i els sons tribals de patxanga altre cop apreciables, ho veus. Una forma arrodonida i trencada, com un tros de casc esberlat de catamarà, d'un vori lluent i lunar. N'apartes dos grapats de sorra amb cura arqueològica. Et sembla una esfera, una closca d'ou amb un forat de vores dentades, esventrada amb violència. La mida descomunal de la càpsula, però, no té cap mena de trellat, en aquesta costa de coses petites. Necessites una conclusió tan urgent com un matalàs per a la ressaca: són altres temps però el mar restitueix sempre el que li dones. Deixa-ho córrer, caure al llit rodó, ara, això faràs, i prescindiràs de l'última imatge de la nit. Hi ha una ungla esmaltada seguida d'un tros de dit amb l'artell decorat amb un anell de bijuteria. Jeu en pau dins de l'ou.

PETITA CALIFÒRNIA

No vull haver de dir que jo ja ho vaig dir. Des que tinc consciència, al meu poble tot s'ha volgut petit. Un passeget i una riera, una platgeta i poca gent. Un campanar i quatre barquetes. Un món minúscul per no haver d'eixamplar l'esperit i poder anar a comprar el pa a peu. Dos forns, per allò de les connivències i bandositats familiars. Dues farmàcies però només per garantir les guàrdies dels diumenges. Una ermita a prop per fer-hi romeries i una marededeu pels impossibles. Una pineda on es feien rovellons —ara ja és tot sec i hordes de jubilats pinyonaires trepitgen el fenàs tot l'any— i una taverna ben proveïda de pocions licoroses i narcòtiques per aplacar els ànims quan la pressió de l'olla surt de mare. Que tot cabés en una capsa de nines per fer-se la il·lusió que així, potser, tot seria per sempre, incommovable. I perquè ningú se'n pogués escapar mai, també.

Ara bé, aquesta imatge bucòlica solidificada per dècades de costum plomós i contuberni de la mediterraneïtat a mi no em servia. En lloc de conformar-me amb la versió pobra i una mica menys glamurosa d'un poblet escarpat de la Dalmàcia, de la Riviera o de la Costa Brava, fet de miniatures i nissagues eternes dedicades a l'exploració turística, jo hi veia trenta quilòmetres infinits de costa envoltats de quaranta serralades capricioses, urbanitzacions desballestades i nuclis dispersos, gent vinguda de mig Europa i bars, molts bars. Un rerepaís peculiar, confegit a parts iguals per vinyes i vicis —veritables *hubs* logístics del

tràfic de drogues, casinos, ports industrials plens de contenidors de materials confiscables— i, per sobre de tot, per turistes, molts turistes de caravana i espardenya. Fins i tot una frontera interioritzada, en un punt difús, que va anar filtrant, a poc a poc però amb eficiència de corc, sudistes d'encara més al sud i ponentins d'encara més a ponent en el teixit social de la vila. D'entre aquests —que van seguir la veta als oriünds menys conformistes amb la il·lusió de la petitesa— i la gent del país amb menys escrúpols i més ganes de rebentar les costures del vestidet —fills de pagesos que havien fet fortuna requalificant finques rústiques amb fosques arts polítiques—, van sorgir veritables factòtums locals, constructors i hotelers. En pocs anys van conformar un escenari coherent amb la disposició natural d'un paisatge amb horitzons ensibornadors que conviden a l'expansió incontrolada i la depredació patrimonial.

Gent de fora, van voler omplir-ho tot de forasters, i a fe de déu que ho van aconseguir; sense escatimar a l'hora de fer servir influències ni greixar els engranatges sòrdids de la burocràcia, els camins van convertir-se en vials amples, les rieres en avingudes llustroses, i el passeig es va veure envaït de palmeres exògenes, biquinis i surfistes. A mi, però, els deliris de grandesa em van agafar a pas canviat i amb el peix venut. Sempre és dur arribar tard al repartiment si ets el primer de la família a voler sortir de la cleda i no tens padrins atents als canvis profunds i més o menys subtils de l'ecosistema social. A casa ens van educar en l'ètica secular de la humilitat forçada i l'ambició moderada, i quan em vaig adonar que se m'amuntegava dins un caràcter que no s'avenia gaire amb el destí reservat als cadells proletaris de la tribu —no massa més esplèndid que el d'un amargat cuiner alcohòlic o un trist empleat de banca—, vaig prendre la determinació d'allunyar-me'n, cap a un món sense

límits i sense mirades condescendents. Un món que fos gros i sucós de veritat, i no com aquest país petit on a cada cantonada hi ha un peatge i a cada conversa, un delme. I bon punt el món és pensat de bell nou, ja mai més s'afigura igual, segons diuen. No m'estendré més en els detalls de l'exili perquè anar-se'n no té gens de gràcia, i això és una història de retorns. Diguem que vaig gosar poder-me veure fora d'aquell podrimener i, per tant, no em va ser gaire difícil sortir-ne. En poc temps vaig estar instal·lat, posem per cas, a Califòrnia, que té prou dimensió mítica i està prou lluny perquè les mentides venidores siguin versemblants i continueu escoltant.